

PROTOKOL HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POSUDEK OPONENTA

JMÉNO STUDENTA: **Bc. Lenka Prokšová**

NÁZEV PRÁCE: Komparace Jihoafrické republiky a Nigérie z hlediska regionální hegemonie

HODNOTIL: *PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.*

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Cílem DP je "zjistit, která ze dvou zkoumaných zemí má větší předpoklady k tomu stát se hegemonem v regionu subsaharské Afriky" (s. 2), přičemž teze, jejíž platnost měla být v práci ověřena, zní "...podle stanovených kritérií regionální hegemonie dominuje v regionu subsaharské Afriky více Jihoafrická republika nežli Nigérie" (s. 3). Cíl a teze nebyly zvoleny příliš šťastně a teze cíli neodpovídá. Jde jen těžko zkoumat to, co není, tedy "předpoklady" země k tomu, aby získala mocenskou pozici, kterou - jak z cíle vyplývá - prozatím země nedosáhla. Autorka měla spíše analyzovat, resp. komparovat současnou mocenskou pozici JAR a Nigérie. Navíc v jedné ze tří výzkumných otázek (viz s. 3) se autorka ptá, zda znaky regionálního hegemona naplňuje více JAR, či Nigérie, ačkoli z cíle je patrné, že výchozím předpokladem práce je, že takovým hegemonem ani jeden stát ještě není. Pak ale nelze zjišťovat, který stát znaky hegemonie splňuje. Nelze přitom ani zjistit, která země naplňuje kritéria více a která méně - buď je naplňuje, nebo ne, neexistuje zde žádná míra. Něco podobného zaznívá i v tezi - buď země regionu dominuje, nebo ne, nemůže mu jedna země dominovat více a druhá méně, neexistují různé "míry dominance". Nakonec třetí výzkumná otázka na s. 3 opět směřuje k predikování budoucího "očekávaného" ekonomického a politického vývoje zemí, místo aby směřovala ke zkoumání jejich současného ekonomického a politického stavu.

Vzhledem k tomu, že nevím, zda autorka chtěla zkoumat to, který stát má lepší předpoklady být regionálním hegemonem, nebo to, který stát již v současnosti splňuje znaky regionálního hegemona (a regionu tak dominuje), těžko se mi hodnotí naplnění cíle práce. Cíl deklarovaný na s. 2 lze z podstaty naplnit jen složitě (zdali vůbec), stejně tak nešťastné stanovení výzkumných otázek a teze na s. 3 mi znemožňuje zodpovědně napsat, zda byly otázky zodpovězeny, či nikoli.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Studentka si zvolila téma, které je v současných mezinárodních vztazích hojně diskutované a aktuální, avšak jeho zpracování se neujala nejlépe - počínaje formulací cíle práce a výzkumných otázek. Nejasný je i postup zkoumání - nikde není stanoveno výzkumné období; autorka chce potvrdit či vyvrátit platnost teze, v níž zaznívá pojem "dominance", ale nikde v práci nepíše, co si pod tímto pojmem představuje a jak bude dominanci státu zkoumat. Obsáhle se věnuje konceptům regionální moci a regionálního hegemona (a dalším konceptům, které s tématem a cílem přímo nesouvisí, viz. kap. 2.1). V kapitole 2.1 zaměňuje koncept regionální moci a regionálního hegemona (a koncept "dominance" /s. 78/, regionální velmoci /s. 83/ a "ústřední země" /s. 84/), což nemusí být jedno a to samé (z realistických pojetí polarity a hegemonie vyplývá, že mocenských center může být v systému několik, hegemon však jen jeden a při konceptualizaci tyto pojmy proto nelze považovat za synonyma). Navíc podle tématu a cíle práce se má zabývat především konceptem regionální hegemonie, který je nicméně v kap. 2.1.1 tak nejasně zpracován, že není zřejmé, jak se liší hegemon od moci

(to zaznává jednou větou na s. 15 a s. 24, ale pak nechápu opodstatněnost kap. 2.1.1 i 2.1.2, která k vyjasnění pojmu hegemon a odlišení od jiných mocenských konceptů nepřispívá).

Na s. 22-23 studentka popisuje několik ukazatelů moci, které chce sledovat v případě Nigérie a JAR, avšak jejich volbu nijak neodůvodňuje (ukazatelů moci je mnoho, musí jasně napsat, proč jsou tyto důležité) a navíc píše, že je vybrala ona sama a pak odkáže na autora Flemese, trochu mě to mate. **Ukazatele také nekorespondují s tím, jak si definuje regionálního hegemonu. To vede k situaci, kdy se v závěru práce (s. 81, 82 a 83) zabývá i ukazateli, které mezi těmi na s. 22-23 uvedené nejsou, a které navíc nevychází z realismu, ačkoli autorka v úvodu tvrdí (s. 3), že z realismu bude vycházet** (viz např. kritérium uznání mocenského postavení státu).

To poukazuje i na teoretickou nekonzistentnost práce. Na s. 3 autorka píše, že bude vycházet z realistické perspektivy a uvádí autory, jako je Daniel Fleses a Andrew Hurrell. Druhý jmenovaný není realista, ale zástupce Anglické školy a ve svých textech čerpá jak z realismu, tak ze sociálního konstruktivismu, což je ostatně patrné z Hurrellovy definice moci, kterou studentka uvádí na s. 13. Stejně tak lze pochybovat o ukotvení D. Flemese čistě v realistické tradici teorií MV.

V práci nalezneme i faktické chyby - např. na s. 8 studentka špatně uvádí, že Mearsheimerovo pojetí moci klade důraz na *hard power* (*hard power* nerovná se vlastnictví vojenské síly!) a *hard power* navíc redukuje pouze na využívání vojenských hrozeb a donucení, ale zapomíná na řadu ekonomických nástrojů a různých pobídek.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Studentka čerpá z celé řady odborných zdrojů doplněných o relevantní internetové zdroje, avšak systém odkazování na zdroje vykazuje řadu problematických míst. Jednak správně neodkazuje na sekundární citace (viz s. 82), na s. 8 odkazuje na jméno jednoho autora (Tammen) u publikace, kterou sepsal kolektiv autorů, a zejména chybí odkazy na řadě míst v práci, a to buď zcela (s. 23, 79, 82) nebo studentka uvede jméno autorka, ale již bez odkazu na konkrétní zdroj (s. 8, 12, 15, 19) nebo plete více autorů dohromady (viz s. 10). Případně také odkazuje na zdroj v místě, kde by odkaz vůbec být neměl (s. 46). Dále téměř doslova či doslova přebírá některé informace, ale nevyznačuje je jako přímé citace (na s. 7 téměř doslova cituje autora Holstiho - buď má přímo citovat a vyznačit citaci uvozovkami, nebo jeho závěry přeformulovat svými slovy, toto je téměř přesný překlad bez uvozovek; na s. 13 přímo cituje Hurrella, ale citaci nevyznačuje uvozovkami, ani ihned za citací neuvádí odkaz na zdroj).

V textu se občas nachází nepřesné či nesmyslné formulace, viz nadpis kap. 2.1.2, s. 22, s. 7, s. 9 (... dominantní moci "které jsou podřízeny další subsystémy, jako jsou velmoci..."), s. 10 ("subsystémy středních či regionálních mocností"), s. 16 („... obě země můžeme charakterizovat základními tezemi zmiňovaných autorů ...“). **V textu se nachází občasné pravopisné chyby** (v interpunkci, skloňování).

4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění níže uvedeného hodnocení)

Jak cíl, výzkumné otázky, teze, tak i teoretická část práce i samotný závěr působí velmi zmateným dojmem, autorka zaměňuje několik odlišných konceptů, přesně a jasně nevymezuje ani základní pojmy, s nimiž pracuje, ani postup zkoumání. Při zkoumání se nedrží stanovených ukazatelů moci a v závěru se tak věnuje něčemu, co na začátku práce neavizovala. Nejproblematictější je, že studentka zkoumá, co by se mohlo stát a ne to, co je. Formální stránka práce a zejména odkazovací systém si také zasloužily větší pečlivost.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři)

Viz výtky výše.

MEZI DOBŘE A NEVYHOVĚL/A

DATUM: 11. května 2016

PODPIS: